

Retting av støyplage - folkehelseloven -

v/ advokat Jan Arhaug

To veier til retting

- **Grannelova § 10**

- *”Tilstand eller tilhøve som strider mot nokor føresegn i §§ 2-5, har grannen krav på vert retta”.*
- Der retting eller stansing medfører store utgifter eller tap, eller klart står i misforhold til fordelene, kan det i stedet gis vederlag (for skaden eller ulempen).

- **Folkehelsesloven § 14**

- *”Kommunen kan pålegge forhold ved en eiendom eller virksomhet i kommunen rettet hvis forholdet direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen eller er i strid med bestemmelser gitt i medhold av dette kapittel”.*
- § 15. Tvangsmulkt
- *Kommunen kan ved oversittelse av frist for å oppfylle pålegg om retting av forhold etter § 14 ilegge adressaten for pålegget tvangsmulkt i form av engangsmulkt eller løpende dagmulkt.*
- § 16. Stansing
- *Oppstår det forhold ved en virksomhet eller eiendom som medfører en overhengende fare for helseskade, skal kommunen stanse hele eller deler av virksomheten eller aktiviteten inntil forholdene er rettet eller faren er over.*

Annet viktig regelverk

- **§ 17.** (*forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt*).
”Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.”
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Regelverk om støygrenser/tålegrense

Litt praksis

- Station Pub – Eidskog
- Nannestad Arbeiderpartis forsamlinghus – Nannestad
- Moss Havn - Moss
- ODI / Fresh Fitness – Oslo
- Pub Fredrikstad

Station Pub (Eidsberg kommune)

- Første klage: 2008. Vedtak i kommunen (pålegg om støymåling) november 2010. 1. måling januar 2011. Forsøkte først "helsediplomati". Vedtak fra kommunen januar 2012. Advokat fra mars 2012.
- Saksbehandler: Miljørettet helsevern i Indre Østfold, delegert myndighet fra flere kommuner Eksternt selskap foretok måling

- **Første vedtak**

I brev til Station Pub datert 26. januar 2012 varslet MHVIØ om vedtak i forbindelse med klage på støy, og puben ble pålagt å gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre at beboerne i Jernbanegata2 ikke blir utsatt for sjenerende støy, samt varsle naboer om kommende aktiviteter. Det er i brevet anført at vedtaket trekkes tilbake dersom det innen tidsfristen 31. mars dokumenteres at tilfredsstillende tiltak er gjennomført.

Fylkesmannen opphevet MHVIØs vedtak av 26.01.12 på grunn av saksbehandlingsfeil. Etter Fylkesmannens vurdering kan ha medført at vedtaket ble fattet på sviktende grunnlag. Fylkesmannen skriver i sitt vedtak av 13.11.12 at de ikke bestrider vurderingene som er gjort innen feltet miljørettet helsevern.

• Nytt vedtak 20 mars 2013

Videre står det i forskrift om miljørettet helsevern § 9 som følger:

«Virksomheter og eiendommer skal planlegges, drives og avvikles, slik at følgende krav til miljøfaktorer overholdes når det gjelder den belastning omgivelsene påføres:

- a) *Ved etablering og bruk av støykilder skal det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessig ulempe eller overskride helsemessig forsvarlig nivå.»*

I Helsedirektoratets veileder Musikk og helse står det at dersom en arrangør/virksomhet har mer enn 6 arrangementsdager pr. år, settes det krav til hvordan lydnivået oppleves inne hos naboene, både i samme bygg og i omgivelsene. Følgende lydgrenser gjelder innendørs i oppholdsrom i bebyggelse til støyfølsomt bruksformål:

Lp,A,T	25 dB
--------	-------

I støyforskrift for Oslo kommune, som brukes retningsgivende for hele landet, står det i § 8 at støy i boligområder i den vanlige innsovningsfase mellom kl. 23.00-01.00 så vidt mulig skal unngås.

Vedtak om retting

Station Pub må innen fire uker fra mottagelsen av dette brev kunne dokumentere ved støymåling fredag/lørdag kveld i åpningstiden og under normal drift, at beboere i Jernbanegata 2 ikke utsettes for støy og vibrasjoner som medfører helsemessig ulempe eller overskrider helsemessig forsvarlig nivå, og at støyen er innenfor veilederens krav.

Station Pub innvilges seks – 6 – dager med konserter eller arrangementer pr. år, hvor støygrensene kan overskrides.

Hvis Station Pub ikke kan dokumentere at de overholder kravene innen fristen, vil Helsehuset på vegne av Eidsberg kommune vurdere om det er grunnlag for å fatte vedtak om stansing etter folkehelseloven § 16.

NB: Saken løst etter grannelova i juni 2013. Forlik etter stevning.

Nannestad AP – Nannestad

- Støyplage i flere år. Kommunen påla støymåling januar 2011. Måling vår 2011. Advokat fra sommer 2011. I august 2011 fattet kommunen vedtak om å avslutte saken uten å gjøre mer (som følge av retting). Vedtaket ble påklaget. 17.4.12 fattet FM vedtak i saken. Med henvisning til fvl § 34 og folkehelsesloven § 19 opphevet FM kommunens vedtak og sendte den tilbake til ny behandling. Kommunen ble pålagt å sørge for representativ støymåling.

Fylkesmannens opphevelse av kommunens vedtak

Fylkesmannen er likevel, fordi saksbehandlingen knyttet til støymålingen synes å være av en slik karakter at kommunens utredningsplikt, jf. fvl § 17 ikke fremstår som oppfylt, kommet til at kommunens vedtak må oppheves, jf. fvl. § 34. Det er lagt vekt på opplysningene om at støyen fra forsamlingshuset i måleperioden ikke er representativ, samt forhold rundt selve gjennomføringen ved at det ikke ble målt inne hos klager, og at det ikke er kommunen som stod for målingen. Dette innebærer at kommunen må sørge for at det blir foretatt ny målinger, og etter det vurderer om vilkårene for å kreve retting etter folkehelsesloven er til stede, jf. kravet om *forholdet direkte eller indirekte kan ha negativ innvirkning på helsen*, jf. folkehelsen § 14.

- Saksbehandler: Nannestad kommune, kommuneoverlegens kontor.
- 1,5 år senere har kommunen fortsatt ikke fått gjennomført ny måling. Det har blitt argumentert med at det blir så dyrt for Nannestad arbeiderparti..

- Status november 2013
- Fylkesmannen pålegger ikke ny måling likevel så lenge eier holder seg til maks 6 arrangementer per år med ”forsterket lyd”

Moss Havn FM opphevelse av vedtak

Advokat Arhaug bad i brev av 13.06.08 om at kommunen måtte iverksette krav om retting, jf. kommunehelsetjenesteloven § 4a-8, subsidiært måtte det iverksettes granskning, jf. § 4a-7 og/eller ny konsekvensutredning, jf. 4a-5.

~~Kommunen fattet vedtak av 26.06.08 om å ikke iverksette granskning eller retting, og gav følgende begrunnelse: *Kommuneoverlegen har ikke fattet vedtak etter § 4a-7 (granskning) og § 4a-8 (retting) fordi ansvaret er uavklart. Havnen har for eksempel steinmottaket for Rockwool og jernbaneverket har flis- og tømmerhåndteringen for Peterson. Kommuneoverlegen har valgt en samarbeidsform som først må klargjøre hvem som sitter med ansvaret før pålegg om granskning og retting iverksettes.*~~

Dette vedtaket ble ikke påklaget. Advokat Arhaug påpeker imidlertid i brev av 30.06.08 at kommunens svar ikke er tilfredsstillende, og han ber derfor om at *kommunelegen umiddelbart fatter et vedtak om at flistransporten stanses inntil videre.*

I brev av 02.07.08 fattet kommuneoverlegen vedtak om å ikke iverksette *stansning av virksomheter i og rundt Moss havn etter kommunehelsetjenesteloven § 4a-10.*

Etter Fylkesmannens vurdering fremstår kommuneoverlegens vedtak som uklart og mangelfullt begrunnet, samt at saken ikke er tilstrekkelig utredet. Det synes som om kommuneoverlegen har lagt til grunn en uriktig oppfatning av klagernes krav. Vi kan heller ikke se at kommuneoverlegen har foretatt en helsefaglig vurdering av saken.

Kommunen opplyser i vedtaket at nye støykartlegginger har vært nødvendig og er gjennomført. Slik vi oppfatter saksutredningen, foreligger det ingen støymåling knyttet til hovedproblemet i denne saken, nemlig støykilden fra flistransporten på søndre jernbaneovergang. En forsvarlig helsefaglig vurdering i saken ville derfor etter Fylkesmannens oppfatning blant annet måtte innebære en vurdering av behovet for en støymåling knyttet til flistransporten. Dette for å få klarlagt de eventuelle *helsemessige ulemper som etter en helsefaglig vurdering kan påvirke helsen negativt og som ikke er helt uvesentlig, jf. forskriften § 7 andre ledd.*

Vi forutsetter også at kommunen gjør det som er nødvendig for å sikre beboere og naboer mot det kommunen etter en helsefaglig vurdering oppfatter som helsemessig risiko for støy, herunder eventuelt vurderer å sette en frist for Peterson til å gjøre noe med støysituasjonen.

ODI / Fresh Fitness

- Klage fra 2007. Støymålinger fra juni 2011. Advokat fra oktober 2011. 2 naboer har klaget uavhengig av hverandre. Gjentatte støymålinger fra 2011 – høsten 2013. Flere forberedes (kontrollerte)
- Anmeldte støymålinger, flere uanmeldte støymålinger, ingen kontrollerte målinger (representativ maks-støy)
- Saksbehandler: bydelen v/bydelsoverlegen (delegert).
Egen helsekonsulent med kunnskap om akustikk.
Bymiljøetaten foretar målinger (ingeniør)

ODI / Fresh Fitness hvor står saken

- Kontrollert måling planlegges gjennomført
- I løpet av saksbehandlingstiden har den rammede blitt sykere

Utesteder i Storgata i Fredrikstad

- Saksbehandler: Virksomhet regulering og byggesak
- Overført til: Virksomhet for miljø og landbruk (oktober 2013)
- Vi påklaget første instans unnlattelse av å treffe rettingsvedtak

FM vedtak

Fylkesmannen viser til ordlyden i forskrift om miljørettet helsevern § 16 annet ledd:

Har noen bedt kommunen gi pålegg om konsekvensutredning, retting eller stansing av virksomhet eller eiendom, jf. folkehelseloven § 11, § 14 og § 16, er avgjørelsen enkeltvedtak selv om pålegg ikke blir gitt.

Vi legger til grunn i denne saken at klagerne har anmodet kommunen om å beslutte støyreducerende tiltak overfor den aktuelle virksomheten. Det følger av ordlyden til forskriften at også en beslutning om ikke å vedta pålegg skal fylle lovens formkrav til enkeltvedtak. Dette innebærer at forvaltningslovens bestemmelser for saksbehandlingen og lovens formkrav til enkeltvedtak kommer til anvendelse.

Dersom kommunen ikke har truffet enkeltvedtak i saken, vil Fylkesmannen med henvisning til den ovennevnte forskriften anmode kommunen om snarest å treffe slikt vedtak.

Vedtak kommer (brev av 29.10.13)

Vi har lest sakens forhistorie hvor man tidligere har behandlet klagen etter plan- og bygningsloven hvor det blant annet er gjennomført støymålinger og gjennomført en del tiltak.

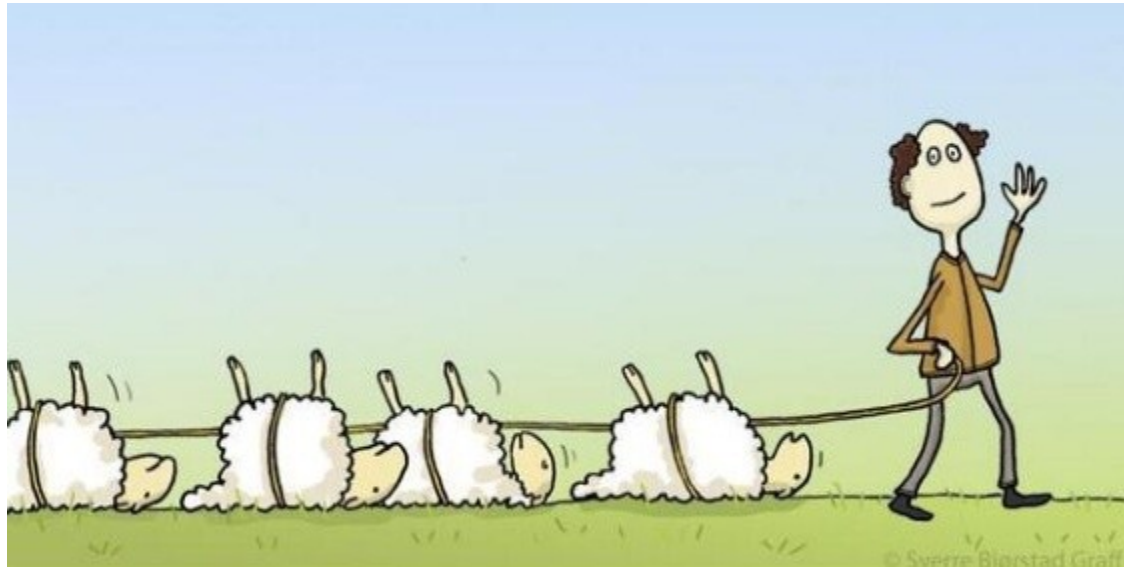
Siden det er gått lang tid siden siste støymålinger og det fra beboerne stilles spørsmål om målingene er representative, vil vi gjennomføre nye støymålinger for å danne oss et bilde av situasjonen.

Etter at målingene er gjennomført vil vi fatte vedtak etter folkehelseloven.

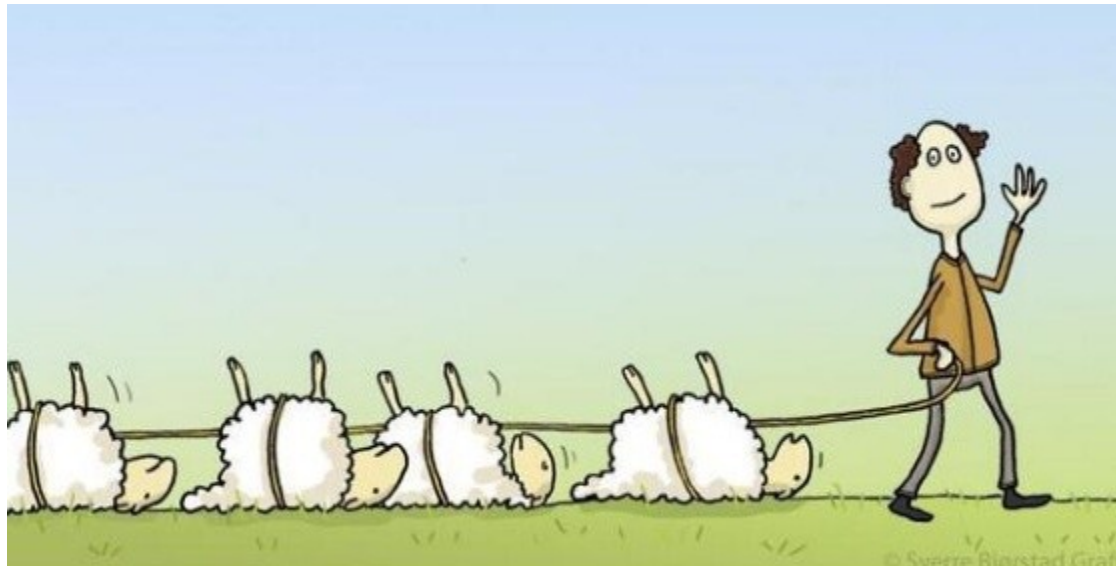
Forvaltningsrettslige obs

- Å ikke vedta pålegg er å anse som et enkeltvedtak (som kan påklages)
- Kommunen må sørge for representative støymålinger
- Kommunen (eller delegert myndighet) må foreta en helsefaglig vurdering
- Kommunen må ha kontroll over målingene (og saken)

- Varierende kunnskap om akustikk
- Forvaltningssakene tar forferdelig lang tid. Kommunene må bli mer pro-aktive.
- "Helsediplomati" hjelper lite mot kommersielle interesser
- "Sivil sak" gir raskere resultat, men kan være dyrt

© Sverre Blavstadi Graff

Arhaug var kjent for sine lange fåredrag